Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1215/2015
28.10.2015. године
Б е о г р а д

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у радном спору тужиље Е.Ј.-Ј. из Ј., чији су пуномоћници В.Ђ. и Ј.Б., адвокати из Б., против туженог Д.Д. з. у. д. п. ф. из Б., чији је пуномоћник М.Р., адвокат из Б., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр.1954/2013 од 11.03.2015. године, у седници одржаној на дан 28.10.2015. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 број 1954/2013 од 11.03.2015. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 број 1351/12 од 30.11.2012. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 број 1954/2013 од 11.03.2015. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 број 1351/12 од 30.11.2012. године, којом је ставом првим изреке одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи као незаконито решење туженог број 261/08 од 09.10.2008. године и да се обавеже тужени да је врати на рад и радне задатке менаџера продаје у Филијали Ј. и којом је ставом другим обавезана тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужиља, побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/2011), у границама разлога наведених у ревизији, а пазећи по службеној дужности на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. и на правилну примену материјалног права, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиље основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог од 15.03.2003. године на радном месту менаџера продаје у Филијали осигурања у Ј., одсуствовала је са рада због породиљског одсуства до краја фебруара 2008. године, по повратку са боловања закључила је уговор о раду број 106/08 дана 28.02.2008. године за исто радно место. Приликом закључења уговора о раду, тужиља је примила Појединачни план продаје за ово радно место за период од 01.03. до 31.12.2008. године. У овом периоду био је одређен план

продаје за сваки месец појединачно, а тужиља је требало у наведеном периоду да закључи 650 уговора. Тужиља није остварила резултате рада у складу са овим планом и због тога јој је достављено упозорење 01.10.2008. године на које се изјаснила, а потом је тужени донео побијано решење о отказу уговора о раду на дан 09.10.2008. године из разлога прописаних чланом 179. став 1. тачка 1. Закона о раду (неостваривање резултата рада). Тужени је тужиљи доставио „упозорење о негативним резултатима рада“, дана 15.08.2008. године у коме је упозорава на неостварене резултате рада јер у периоду од 01.03. до 30.06.2008. године није закључила очекивани број уговора већ 33 уговора што представља 11,38% од задатог плана, да резултати на последњој провери знања одржаној у јулу 2008. године нису задовољавајући и да је неопходно да у наредном периоду побољша своје резултате рада тако што ће у потпуности савладати градиво предвиђено за запослене у продаји, више времена проводити на терену у контакту са потенцијалним члановима, боље дефинисати стратегију продаје и покушати сарадњу са мањим предузећима првенствено онима у којима је заступљен приватни капитал, те да неостваривање резултата рада представља основ за умањење зараде или отказ уговора о раду а да ће ове мере бити разматране на дан 30.09.2008. године. Пошто је тужиља примила упозорење о негативним резултатима рада од 15.08.2008. године, није побољшала резултате рада, па је тужени донео оспорено решење о отказу уговора о раду наводећи да тужиља није остварила очекиване резултате рада сагласно наведеном плану за период од 01.03. до 30.06.2008. године. Упозорење пре достављања отказа уговора о раду достављено је и синдикату на мишљење а синдикат је доставио послодавцу мишљење у коме је између осталог навео да предметним упозорењем нису утврђени отказни разлози способности нити су чињенично објективизирани разлози који указују на постојање неостваривања резултата рада запослене нити је утврђен рок за побољшање радног учинка.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања те одредаба члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, члана 18. став 1. тачка 3. Уговора о раду, члана 3. Анекса уговора о раду, члана 9. став 3. Одлуке о утврђивању индивидуалних и корективних норми и мерила за оцењивање резултата рада запослених у филијалама и пословницама у 2008. години, нижестепени судови су закључили да је решење о отказу уговора тужиљи законито због чега су тужбени захтев тужиље одбили као неоснован.

По оцени нижестепених судова тужиља у периоду од 01.03. до 30.06.2008. године није остварила очекиване резултате рада предвиђене Појединачним планом продаје за радно место менаџера продаје у Филијали J., који је примила приликом закључења Анекса уговора о раду од 28.02.2008. године, да је похађала интерну обуку запослених у продајној мрежи у циљу едукације кадрова али и да поред тога није дошло до побољшања односно остваривања потребних резултата рада, да је у јулу месецу 2008. године на провери знања показала резултате који нису били задовољавајући и да је поред тога тужиља упозорењем о негативним резултатима рада од 15.08.2008. године била упозорена у чему се састоје негативни резултати рада, те да и након тога није остварила очекиване резултате рада односно план продаје испунила са 11,38% и да је тужени због тога тужиљи основано отказао уговор о раду.

Основано се у ревизији тужиље указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено због чега се за

сада став нижестепених судова о испуњености услова за отказ уговора о раду тужиљи не може прихватити као правилно.

Одредбом члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, који представља основ за давање отказа уговора о раду тужиљи, прописано је, да послодавац може запосленом отказати уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца и то нарочито ако запослени не остварује резултате рада, односно нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради. Одредбом члана 180. став 1. истог закона је прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. тачка 1. до 6. запосленог писменим путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Тужени је само испоштовао законску обавезу достављања писаног упозорења тужиљи за постојање отказног разлога због неостваривања резултата рада предвиђену чланом 180. став 1. тачка 1. Закона о раду и испоштовао формално право на одбрану које је предвиђено чланом 7. ратификоване Конвенције МОР-а број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца.

Препоруком број 166, о престанку радног односа на иницијативу послодавца предвиђено је да радни однос неће престати запосленом због незадовољавајућег вршења посла, осим ако послодавац не да запосленом одговарајуће инструкције и писано упозорење, а запослени и даље обавља своје дужности на незадовољавајући начин и по истеку одређеног рока за побољшање рада и резултата рада.

Због погрешне примене материјалног права изостало је утврђивање чињеница да ли је тужени као послодавац тужиљи дао одговарајуће инструкције и оставио рок за побољшање рада па и поред тога тужиља није показала задовољавајуће резултате рада у периоду од 01.03. до 30.06.2008. године јер из до сада утврђеног чињеничног стања произилази да је тужиљи достављено писано упозорење од 15.08.2008. године у чему се састоје негативни резултати рада и шта је потребно да уради, а отказ уговора о раду тужиља је добила због неостваривања резултата рада за период од 01.03. до 30.06.2008. године.

Приликом оцене законитости решења о отказу суд ће у поновном поступку утврдити од каквог су значаја за испуњење обавезе околности у којима тужиља треба да закључи уговоре и „придобије нове кориснике“ каква је реализација других запослених на истим пословима у другим филијалама, који је начин закључења уговора, да ли тужиља обавља теренске послове уместо филијале или корисници закључују уговоре у седишту филијале, да ли је тужени као послодавац рекламом и економском пропагандом утицао на закључивање уговора и придобијање нових корисника, а колико је времена потребно за обављање других допунских административних послова у филијали што је значајно за испуњавање норме.

Утврђивање свих наведених околности као и евентуално других од значаја за оцену законитости и отказа уговора о раду тужиљи, нужно је да би се разграничио однос и утицај објективних од субјективних околности (незалагање и лоши резултати рада).

Пошто поступи по примедбама израженим у овом решењу првостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову правилну и закониту одлуку о тужбеном захтеву.

На основу изложеног одлучено је као у изреци применом члана 416. став 2. ЗПП.

Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.